

Вищий навчальний заклад Укоопспілки
«ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ»
(ПУЕТ)

Львівський торговельно-економічний університет
Полтавський національний педагогічний університет
імені В. Г. Короленка

ТРАДИЦІЇ ТА ІННОВАЦІЇ РОЗВИТКУ ПРИВАТНОГО ПРАВА В УКРАЇНІ: ОСВІТНІЙ ВИМІР

Матеріали VII Всеукраїнської
науково-практичної конференції

(м. Полтава, 7 червня 2018 року)

Полтава
ПУЕТ
2019

Розроблено за згодою на опублікування без оформлення доповіді Вишесого педагогічного закладу України історики «Полтавський університет економіки і торгівлі»

Редакційна колегія

Г. В. Лаврик, д. ю. н., професор, заступник кафедри приватного права Вишесого педагогічного закладу України історики «Полтавський університет економіки і торгівлі»;
О. О. Кудий, к. ю. н., доцент, доцент кафедри приватного права Вишесого педагогічного закладу України історики «Полтавський університет економіки і торгівлі».

Тривалі та **інновацій** розвитку приватного права в Україні: освітній вимір: матеріали VII Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Полтава, 7 червня 2018 р.). – Полтава: ПУЕТ, 2019. – 206 с.

ISBN 978-966-184-348-5

У збірник ввійшли матеріали наукових праць учасників студентів заочної шкільної освіти, приватного підприємства приватного права в Україні в загально-теоретичному, галузевому (спеціалізованих) та спеціалізованому напрямках цього процесу.

Розраховано на студентів, аспірантів, викладачів, науковців, державних службовців та фахівців гуманітарного профілю.

УДК 341.9(477):37

Матеріали друкуються в авторській редакції доповіді юридички
 За адресою: зміст і відповідальність за матеріали відповідальності, автори.

ISBN 978-966-184-348-5

© Вишесий педагогічний заклад України історики
 «Полтавський університет економіки і торгівлі», 2019

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ 1. ПРИВАТНЕ ПРАВО В УКРАЇНІ: ЗАГАЛЬНОТЕОРЕТИЧНІ ТА ІСТОРИЧНІ АСПЕКТИ	
Гладкий С. О. Саморефлексія як методологічний принцип сучасного наукового пізнання.....	7
Очерський І. В. Процедура доучення психологічних знань до матеріалів справи у цивільному судочинстві для відшкодування моральної шкоди.....	11
Гець І. В. Юридичні процедури і реалізація прав людини.....	15
Селіхов Д. А. Сільськогосподарський кредит в системі земельного самоврядування (на прикладі Полтавської губернії XIX – XX ст.).....	19
Сало В. А., Піднебесна Ю. Ю. Правова регламентація шлюбно-сімейних відносин в період Гетьманщини.....	22
Сало В. А. Поняття аргументу як складової юридичної аргументації.....	25
Зідранько О. С. Теоретико-методологічні засади внутрішньої диференціації публічної служби.....	28
Юрченко Р. Ю. Правовий звичай як джерело цивільного права, зичай ділового обороту.....	31
Кав'яч О. С. Особливості нормативної регламентації принципу верховенства права за цивільним процесуальним законодавством України.....	33
СЕКЦІЯ 2. РОЗВИТОК ПРИВАТНОГО ПРАВА В СУЧАСНІЙ УКРАЇНІ: ГАЛУЗЕВІЙ (СПЕЦІАЛІЗОВАНИЙ) РАКУРС	
Деревинко В. В. Щодо перспектив розвитку кооперації в Україні.....	36
Стрилець В. В. Шлюб як покарання за правом США.....	39
Кульчій О. О. Вплив GDPR на регулювання відносин щодо персональних даних за участю вітчизняних фізичних та юридичних осіб.....	41
Боберська К. Г. Проблеми лексикологічного застосування терміну «справа на зайняття підприємницькою діяльністю» в Україні та країнах Західної Європи.....	44
Караулов О. О. Правовий статус криптовалюти в Україні та відносин, що виникають у результаті їх використання.....	49
Бороденко А. О. Теорія та практика визнання недійсності правочинів.....	52

Гомбаш Т. В. Проблемні питання використання об'єктів інтелектуальної власності у мережі Інтернет	54
Григорян М. А. Викрадення електричної або теплової енергії шляхом її самовільного використання	61
Жарко О. Г. Цивільно-правова охорона прав співвтворів	63
Красінька Т. С. Складовий договір у структурі цивільного права України	65
Мостенашок Є. М. Неюрнедікційні форми захисту цивільних прав та інтересів	68
Міюшніна А. С. Удосконалення правового регулювання безгосподарських розрахунків	72
Ного П. П. Державний контроль якості лікарських засобів в процесі обігу як форма участі держави у сфері господарювання	76
Панько О. В. Речі як об'єкти цивільних прав	78
Полюка К. А. Перспективи вдосконалення порядку укладення мирової угоди в процедурі банкрутства	82
Песьол Є. А. Правові основи набуття та припинення суб'єктивних корпоративних прав	84
Явдоиченко А. Г. Поняття та види представництва в цивільному праві	87
Жалій М. С. Поняття, ознаки та види державного боргу	90
Ракович О. М. Удосконалення форм господарсько-правової відповідальності за порушення антимонопольного законодавства	94
Тиллюк Б. В. Біоскепін як інноваційна технологія: правові аспекти	101
СЕКЦІЯ 3. ВЗАЄМОДІЯ ТА ВЗАЄМОПРОНИКНЕННЯ ПРИВАТНОГО ТА ПУБЛІЧНОГО ПРАВА	
Лаврик Г. В. Верховенство права як підґрунтя реформування судочинства, судочинства та суміжних правових інститутів в Україні	104
Блюкшн Р. М. Співвідношення примусу та відповідальності в кримінальному процесі	108
Дудченко О. С. Повноваження органів державного управління у сфері зовнішньої торгівлі УСРР в першій половині 1920-х рр.	111
Колеснік Л. І. Органи недержавного фінансового контролю у сфері грошового обігу	114
Кузнєцова Л. В. Сучасні виклики в трудовому праві України	116
Кульчий І. О. Правові аспекти стратегічного управління в органах державної влади України	119
Терела Г. В. Місце інституту нагляду і контролю за додержанням законодавства про працю у системі трудового права	121
Харченко Т. О., Поссєва А. С. Екологічні наслідки лінійкових дій: міжнародно-правове і національне регулювання	125
Яковенко М. О. Актуальні питання запровадження відновного правосуддя та інституту медіації у кримінальному процесі України	129
Мисак О. І. Становлення та розвиток міжнародно-правової відповідальності як виду юридичної відповідальності	132
Сарана С. В. Податкове право: тенденції розвитку на сучасному етапі правового регулювання податкових правовідносин	135
Стрибель Б. В. Види інвестицій за законодавством Європезького Союзу	137
Бончук М. В. Несанкціонований доступ в інформаційне середовище як загроза національній безпеці держави	140
Грицай С. О. Необхідність вдосконалення адміністративної процедури внесення даних до єдиного державного реєстру обумовлено регулюваним процесу здійснення керівництвом юридичної особи	144
Дем'янова П. В. Право на інформаційну безпеку: правове забезпечення в Україні	147
Журавльова К. В. Фінансово-правова відповідальність за порушення податкового законодавства	149
Зюрба І. О. Перспективи законодавчого регулювання небанківку в Україні з урахуванням досвіду ЄС	152
Котов Є. О. Форми правду корупції у сфері публічних закупівель та їх кримінально-правова кваліфікація	155
Куріло В. В. Удосконалення банківського нагляду відповідно до міжнародних стандартів	158

Гомбаш Т. В. Проблемні питання використання об'єктів інтелектуальної власності у мережі Інтернет	54
Григорян М. А. Викрадення електричної або теплової енергії шляхом її самовільного використання	61
Жарко О. Г. Цивільно-правова охорона прав співвтворів	63
Красінька Т. С. Складовий договір у структурі цивільного права України	65
Мостенашок Є. М. Неюрнедікційні форми захисту цивільних прав та інтересів	68
Міюшніна А. С. Удосконалення правового регулювання безгосподарських розрахунків	72
Ного П. П. Державний контроль якості лікарських засобів в процесі обігу як форма участі держави у сфері господарювання	76
Панько О. В. Речі як об'єкти цивільних прав	78
Полюка К. А. Перспективи вдосконалення порядку укладення мирової угоди в процедурі банкрутства	82
Песьол Є. А. Правові основи набуття та припинення суб'єктивних корпоративних прав	84
Явдоиченко А. Г. Поняття та види представництва в цивільному праві	87
Жалій М. С. Поняття, ознаки та види державного боргу	90
Ракович О. М. Удосконалення форм господарсько-правової відповідальності за порушення антимонопольного законодавства	94
Тиллюк Б. В. Біоскепін як інноваційна технологія: правові аспекти	101
СЕКЦІЯ 3. ВЗАЄМОДІЯ ТА ВЗАЄМОПРОНИКНЕННЯ ПРИВАТНОГО ТА ПУБЛІЧНОГО ПРАВА	
Лаврик Г. В. Верховенство права як підґрунтя реформування судочинства, судочинства та суміжних правових інститутів в Україні	104
Блюкшн Р. М. Співвідношення примусу та відповідальності в кримінальному процесі	108
Дудченко О. С. Повноваження органів державного управління у сфері зовнішньої торгівлі УСРР в першій половині 1920-х рр.	111

Мантий І. О. Правові аспекти удосконалення бюджетної системи України.....	161
Музиченко Д. М. Система фінансового права та місце в ній Інституту фінансового контролю.....	165
Рибалко С. В. Адаптація трудового законодавства України до права Європейського Союзу.....	167
Рибась В. В. Особливості бюджетних праввідносин.....	170
Усенко Д. В. Особливості формування особи, яка вчиняє насильницькі злочини.....	174
Коваленко В. Ф. Поняття та значення кримінально-процесуального доказування.....	178
Борисенко М. О. Удосконалення податкового законодавства.....	181
Пронедімова А. М. Бюджетний процес: проблеми та перспективи розвитку.....	183

СЕКЦІЯ 4. ВИВЧЕННЯ (ВИКЛАДАННЯ) ПРИВАТНОГО ПРАВА У ВНЗ УКРАЇНИ

Коваль І. Ф. Щодо посилення ролі інтелектуальної власності в освітньому процесі.....	188
Дулка Л. О. Особливості використання ділових ігор при викладанні методико-правознавчих дисциплін.....	192
Боберська К. Г., Олійник А. О. Уповноважений з прав студентів: український та зарубіжний досвід.....	195
Сарашич В. В. Василь Малорадович – юрист, етиограф, фольклорист, громадянин.....	199

СЕКЦІЯ 1. ПРИВАТНЕ ПРАВО В УКРАЇНІ: ЗАГАЛЬНОТЕОРЕТИЧНІ ТА ІСТОРИЧНІ АСПЕКТИ САМОРЕФЛЕКСІЯ ЯК МЕТОДОЛОГІЧНИЙ ПРИНЦИП СУЧАСНОГО НАУКОВОГО ПІЗНАННЯ

Гладкий С. О., д.в.н., проф.,
професор кафедри правознавства ВНЗ Ужгородського «Полтавський
університет економіки і торгівлі» (далі – ПУЕТ)

Одне з найпроблемніших питань сучасної методології наукового пізнання має вигляд класичної дилеми: дослідник обирає методологію чи методологія обирає дослідника? Хоча існує загальновідоме правило, згідно з яким метод «слідує» за предметом дослідження, однозначної відповіді на це питання не можна дати ні в контексті загальних наукових уявлень щодо епістемологічного механізму наукової творчості, ні стосовно окремого конкретного дослідника та його дослідження. Причина такої невизначеності криється у несвідомому характері джерел людської творчості загалом та наукового пізнання (як процесу творення справді нового наукового знання) зокрема. Перспектива вирішення цієї пізнавальної проблеми, як видається, пов'язана з таким епістемологічним явищем, як саморефлексія (самопізнання) – його опануванням науковцями і достатнім для вирішення наукових завдань розвитком. У межах класичної наукової парадигми з її постулатом щодо об'єктивності наукового знання (наукової істини) та непримиренністю стосовно будь-яких проявів суб'єктивізму в наукових дослідженнях така проблема не поставала. Для декласичної та постнекласичної парадигм ця проблема стала винятковою. Тож тему цієї наукової розвідки можна вважати достатньо актуальною.

Первинним суб'єктом наукового пізнання є людина, наділена свідомістю та самосвідомістю, яка засвоїла історично вироблені у процесі розвитку суспільства форми та методи пізнавальної діяльності. Це твердження має аксіоматичний характер. Проте очевидний практичний висновок з цього вихідного положення, що позитас в необхідності цілеспрямованого розвитку як свідомості, так і самосвідомості науковця (тобто головних «інструментів» наукового пізнання в їх цілісності та функціональній єдності), рідко вербалізується у науковому середовищі з достатньою ясністю та конкретністю. Втім для такої постановки проблеми сьогодні існують чимом достатні підстави.

УПОВНОВАЖЕНИЙ З ПРАВ СТУДЕНТІВ: УКРАЇНСЬКИЙ ТА ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД

Боберська К. Г.,

кафедра правознавства, ПУЕТ,

Ондиняк А. О.,

студентка спеціальності 081 Право, ПУЕТ

Незважаючи на те, що реформування освітнього процесу в Україні відбувається шляхом демократичних перетворень, залишається невирішеною низка важливих проблем, зокрема питання захисту прав людини. Сучасне поняття механізму забезпечення прав людини має ґрунтуватися на вивченні різноманітних спеціальних інститутів захисту прав людини. Оскільки важливе місце в цьому повинні займати не тільки судові та правохоронні органи, а й так звані спеціалізовані органи, як уповноважений з прав студентів, діяльність якого сконцентрована на вирішенні проблеми забезпечення прав свобод лише однієї соціальної групи населення. Сьогодні вищі можливі співвідношення вважати не тільки організаційні, але й моральні люди здобувачі вищої освіти, а її центрами громадського і творчого життя. Не дивно, що в процесі навчання нерідко виникають спірні проблеми, люди конфліктні ситуації між студентами й адміністрацією ЗВО або певними викладачам, які може вирішувати студентський омбудсмен. Для нашої країни впровадження вищезазначеного інституту є кардинально новим явищем, тому виникає нагальна потреба в докладному аналізі закордонних зразків організації і діяльності.

Мета дослідження полягає в тому, щоб на основі аналізу чинного законодавства і прав, інституційних та зарубіжних умовиції присвячених дослідженню правового статусу уповноваженого з прав людини, розкрити правову природу цього інституту, розробити на цій основі пропозиції організаційно-правового характеру і правові рекомендації для оптимальної реалізації уповноваженого з прав студентів.

Нині відповідно до ст. 40 Закону України «Про вищу освіту» сама студентська саморегуляція забезпечує певні права та інтереси студентів (курсантів) та їх участь в управлінні освітньою інституцією. Студентське саморегулювання здійснюється студентами (курсантами) безпосередньо і через органи студентського саморегулювання як об'єднання шляхом прямого (чергового) голосування студентів (курсантів) [4]. На сьогодні цілі низка інституцій підпорядковані на рівні

що студенти є одними з основних бенефіціарів вищої освіти, що повинні мати право і можливість впливу на злет навчання та результати освітньої діяльності. Ці принципи виступають в Україні, але традиційно час не отримували реальної інституціоналізованої підтримки: організаційної, методичної, моральної та матеріальної. Такий стан речей поєднується інертністю промислової думки в цьому напрямку, недостатньою обізнаністю та активністю студентських організацій і спільнот і неусвідомленим потребам в цьому з боку менеджменту ЗВО та органів державного управління освіти. Жоден студентська самоврядування організації, залишаючись у межах своєї компетенції, не зможе забезпечити всі перелічені вище умови, оскільки останні пов'язуються безпосередньо з необхідністю діяльності відповідної інституції на професійній основі, як це передбачено для омбудсмена по захисту прав студентів [3].

Зуважимо, що посада омбудсмена впроваджена лише у двох вітчизняних вишніх – у Київському національному економічному університеті імені Валерія Гетьмана та ВНЗ Укоопспільки «Полтавський університет економіки та торгівлі». Для забезпечення ефективної реалізації обов'язків із захисту прав студентів вони мають поєднуватися досвідом зарубіжних колег.

Повчальним прикладом і об'єктом для порівняння у нашому дослідженні слугує діяльність офісів уповноважених із прав студентів Болонського та Гарвардського університетів. Водночасно схожі та відмінні риси вітчизняної та зарубіжної моделей інституту уповноваженого з прав студентів.

По-перше, здебільшого ця посада діє в межах діяльності певного закладу вищої освіти та закріплюється в його установчих документах. Так, у Болонському університеті роль студентського омбудсмена передбачена в ст. 15 Університетського статуту, подляє в отриманні звітів про дисфункції та обмеження, а які пливуть на права студентів, а його основні функції вказуються у Правилках для уповноваженого з прав студентів [1].

Що ж стосується вітчизняних вишів, то інститут уповноваженого з прав студентів тут існує лише завдяки грантовій підтримці Європейського Союзу. З 2015 року ВНЗ Укоопспільки «Полтавський університет економіки і торгівлі» (далі – ПУЕТ) та Київський національний економічний університет імені Валерія Гетьмана (далі – КНЕУ) є учасниками проекту Еразмус+ «Здійснення захисту інтересів студентів шляхом введення посади омбудсмена» (561640-ERP-1-2015-1-AZ-ERPKA2-SVHE-IR), що фінансується Європейським Союзом. Мета проекту полягає у створенні, впровадженні та розвитку інституту омбудсмена в університетах України, і рушії та

Азербайджану з метою захисту прав студентів та усунення перешкод для освітнього процесу.

Другою спільною рисою є процедура призначення уповноваженого, в якій так чи інакше бере участь керівник вишу. Україні відповідно до Закону України «Про вищу освіту» керівник закладу вищої освіти забезпечує належні умови для діяльності органів студентського самоврядування (належні приміщення, меблі, оргтехніка забезпечує телефонним зв'язком, постійним доступом до Інтернет відкадається мета для встановлення інформаційних стандартів тощо), про що укладається відповідна угода [4]. Хоча цей факт не завжди уповноваженому виконувати свої обов'язки неможливо неупереджено. Це особливо підкреслюється у статуті Болонського університету. Управління Уповноваженого з прав студентів Гарвардського університету було створене в лютому 2003 року, що допомогти підтримати атмосферу поваги, підвзятості та чесності, з описано в Універсальній конв'єнції 2002 року. Управління належне неофіційну, неупереджену, конфіденційну та незалежну допомогу членам громади у вирішенні питань, що впливають на їхню роботу, науковця [2].

Також спільною рисою є конституційна права доступу до всіх документів несекретного характеру, можливість проводити бесіди представниками адміністрації університету, членами колективу студентів, викладачів і співробітників. Ніхто не має права перешкодити діяльності студентського омбудсмена. По завершенні розгляду звернення омбудсмен приймає рішення рекомендаційного характеру. Якщо воно не виконується, він доповідає про це в усній або письмовій формі вищому органам університету. Уповноважений з прав студентів університету веде роз'яснювальну роботу в університеті щодо норм і правил, відповідно до яких випливають конфлікти.

Серед відмінних рис діяльності омбудсмена можна назвати кілька. Зокрема, в зарубіжних країнах на цю посаду обирають корисні працівників та осіб із досвідом роботи у виші. Наприклад уповноважений з прав студентів Болонського університету – і колишній суддя і президент судів Аренто та Болоньї, який був призначений Академічним Сенатом за рекомендацією ректора Студентський омбудсмен здійснює моніторинг викладання досліджень та послуг у Болонському університеті, що впливає і права та інтереси студентів університету, щоб забезпечити виконання відповідно до цінностей та правил, встановлених Університетським кодексом етики, принципів та права, зазначені Статуті університету. На основі отриманих доповідей або діючої самостійно, омбудсмен робить, усе необхідне для вивчення фактів щоб визначити можливі рішення, беручи до уваги функції органи

структур та адміністративних установ, а також характеристичні відповідних справ [2]. Також що практичну часткою реалізували в КНЕУ, де уповноважений з прав студентів є партнером юридичної фірми Ernst & Young, провідної міжнародної організації з аудиту, оцінювання, супроводу угод і консалтингування.

Показово рисую зарубіжної моделі інституту уповноваженого з прав студентів є відповідальне ставлення до етичних та моральних норм. Так, студенти Болонського університету можуть звернутися до омбудсмена з проханням повідомити про будь-які форми або види зловживань, дисфункцій, неспроможн. загибок, порушень законодавства або принципів належного управління, недотримання цінностей та прав, установлених Етичним кодексом університету, або принципам та права, визначені Статутом університету, викладачами чи іншими працівниками університету або відповідними до органів університету або загальної чи периферійної адміністрації при здійсненні адміністративної діяльності, за дії чи бездіяльність або поведінку, призначену винисночно для залучення [1].

В офісі уповноваженого з прав студентів Гарвардського університету працюють професійні омбудсмени, які працюють відповідно до положень прінципів Хартії та Кодексу етики та стандартів практики Міжнародного об'єднання омбудсменів [5], що є професійним об'єднанням, очолюваним членами, покликаними підтримувати організаційних омбудсменів по всьому світу. Ця організація працює над сприянням безперервному розвитку професій омбудсмена з організації через свій Кодекс етики та стандарти практики та його стратегічні партнерства і співування з професіоналами, які мають подібні функції, та з державними установами й іншими організаціями [3].

Окрім того, Гарвардський університет надає правові послуги не лише студентам, а й викладачам, співробітникам та навіть пенсіонерам, тобто всім, хто пов'язаний з даною освітньою організацією.

Слід погодитись із думкою вчених про те, що це що посаду може бути призначена особа з числа професорсько-викладацького складу університету, що має стаж роботи в цьому виші не менше 5 років, має авторитет серед студентів, викладачів і співробітників. Основними навчаннями, компетенціями та спеціальними знаннями, які безпосередньо пов'язані із діяльністю студентського омбудсмена університету є соціальний і правовий захист студентства в різних сферах суспільного життя [3].

Таким чином, позитивний досвід ефективного функціонування інституту спеціалізованого омбудсмена у зарубіжних країнах переконує в доцільності подальшого його запровадження в Україні.

Для цього необхідно внести зміни до національного законодавства перебути до Конституції України. Також слід пам'ятати, що звернення (скарга) не повинна стати дискером напруги в колективі закладам, та допомого якого можна зводити рахунок або напоятити репутацію людей. Омбудсмен у виші не має бути прихильником інтриг, بلکه це «лідіри» весь колектив. Також, нашу думку, уповноваженому з прав студентів необхідно мати юридичну освіту та практичний досвід роботи у сфері захисту прав людини.

Список використаних джерел:

1. Student Ombudsman. The University of Bologna [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.unibo.it/en/university/organisation/university-governance-bodies/student-ombudsman>
2. Harvard University. University Ombudsman Office [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ombudsman.harvard.edu/pages/office-chapter>
3. Оболонська Т. Е. Омбудсмен по правам студентів у механізмі забезпечення якості вищої освіти / Т. Е. Оболонська, Ю. М. Ризун, О. А. Чайников // Студентоцентризм у системі забезпечення якості освіти в економічному університеті : зб. матеріалів Всеукр. наук метод. конф. за міжнар. участю, (Київ, 2–3 берез. 2016 р.) / М-ва освіти і науки України. ДВНЗ «Київ. нац. екон. ун-т ім. Е. Гетманца» ; редкол.: А. М. Колод. Т. В. Гуть. – Київ : КНЕУ, 2016. – С. 34–39. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://kneu.edu.ua/ua/student_life/docs
4. Закон України «Про вищу освіту» від 23.12.1997 р. № 776/97-ВР [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/776/97-вр>.
5. IOA [Електронний ресурс]. – Режим доступу: URL <http://www.ombudsassociation.org/Join-IOA/Welcome-to-IOA.aspx>

ВАСИЛЬ МИКОРАДОВИЧ – ЮРИСТ, ЕТНОГРАФ, ФОЛЬКЛОРИСТ, ГРОМАДЯНИН

Саралин В. В., к. філол. н., доц.

кафедра педагогіки та суспільних наук, ПУЕТ

Значне місце у розвитку українських студій згаду XIX – XX століть належить Василю Петровичу Микорядовичу. Свого часу ім'я активного збирача, дослідника й полударизатора «службеского